

Міністерство освіти і науки України
Харківська державна академія дизайну і мистецтв
Факультет «Образотворче мистецтво»
Кафедра графіки

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до проходження
ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ
для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю «023 Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація»
галузі знань 02 «Культура і мистецтво»
ОПП «Графічні практики»

Харків

ХДАДМ
2022

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до проходження

Переддипломної практики для студентів
другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю «023 Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація»
галузі знань 02 «Культура і мистецтво»
ОПП «Графічні практики»

Упорядники:

Іващенко О. В. – доцент кафедри графіки
Шевченко В. Я. – доцент кафедри графіки
Розенфельд М. І. – доцент кафедри графіки

Рецензенти:

В. І. Чурсіна - професор кафедри живопису
ХДАДМ

В.В. Шуліка – кандидат мистецтвознавства,
доцент кафедри реставрації та експертизи
творів мистецтва ХДАДМ

Рекомендовано до друку:

Методичною радою ХДАДМ
Протокол № 20-09 від 15 листопада 2022 р.

ХДАДМ, 61002, м. Харків, вул. Мистецтв,8

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ.....	4
2. ЗМІСТ ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ.....	6
2.1. Теоретичне обґрунтування творчого задуму	
2.2. Збір інформації та аналогів до дипломної роботи	
2.3. Виконання підготовчих малюнків та ескізів за темою дипломної роботи	
3. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	10
4. ДОДАТКИ	12
Додаток 1. Тезаурус курсу «Педагогічна практика».....	13
Додаток 2. Приклади переддипломної практики	15

1. ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

Практична підготовка магістра є невід'ємною складовою навчально-виховного процесу. Згідно з навчальним планом освітньо-професійної програми «Графічні практики» Переддипломну практику студенти проходять на 1 курсі другого (магістерського) ступеня вищої освіти в обсязі 90 годин.

Мета практики – збір інформації та підготовчого матеріалу для дипломної роботи.

Задачою переддипломної практики є отримання студентами практичних навичок роботи з аналоговим візуальним матеріалом, розвиток аналітичного мислення та здібностей щодо систематизації матеріалу та подальшого використання результатів дослідження у розробці власної концепції творчої роботи та її практичної реалізації в межах теми дипломного проекту.

У процесі практичної підготовки студенти знайомляться з сучасними методами збору і систематизації інформації та підготовчого матеріалу для виконання дипломної роботи, та вдосконалюють фахову майстерність шляхом виконання практичних завдань.

В результаті проходження переддипломної практики студент повинен знати:

- методичні принципи роботи над графічним твором;
- методи збору та систематизації інформації;
- методи розробки власної концепції художнього твору;
- методи практичної реалізації творчого задуму;
- образотворчі засоби побудови композиції;
- структуру дипломної роботи та принципи її побудови

уміти:

- виконувати різні за змістом і формою графічні твори;
- використовувати оригінальні графічні техніки та комп'ютерні технології для втілення творчого задуму;
- аналізувати та систематизувати аналоги;

- розробляти власну концепцію художнього твору;
- теоретично обґрунтовувати практичну реалізацію творчого задуму

мати навички:

- малювання з натури для збору підготовчого матеріалу для композиції;
- творчого підходу в розробці ескізів та оригіналів;
- визначення мети і завдання концепції художнього твору ;
- використання методів організації роботи над дипломним проектом;
- корекції щодо вдосконалення художнього твору на основі аналізу роботи.

В ході роботи над завданнями переддипломної практики вагомим методичним фактором виступає послідовність у виконанні тематичних завдань. Викладач задає напрямок у творчому мисленні студента, і його роль як керівника, у першу чергу, є консультативною. У процесі практичної підготовки студенти поступово привчаються працювати самостійно, що сприяє їх адаптації в умовах ринку праці: у видавничій галузі, соціальній рекламі, у мистецькій, освітній та дослідницькій діяльності.

2. ЗМІСТ ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

Формами опанування Переддипломної практики є синтез практичної та теоретичної роботи. Який полягає у теоретичному обґрунтуванні авторської концепції та виконання практичних завдань за темою дипломної роботи. *Мета* запропонованих завдань – отримання практичних навичок роботи з аналоговим візуальним матеріалом, розвиток аналітичного мислення та здібностей щодо систематизації матеріалу та подальшого використання результатів дослідження у розробці власної концепції творчої роботи та її практичної реалізації в межах теми дипломного проекту. Переддипломна практика проходить відповідно до навчально-творчих майстерень: книги, станкової графіки та авторського плакату.

Переддипломна практика складається з трьох етапів пов'язаних між собою: теоретичного, аналітичного та практичного.

ТЕМА 1 - Розробка авторської концепції дипломної роботи (теоретична складова).

Завдання 1. Вибір теми кваліфікаційної роботи.

Завдання 2. Збір інформації та аналогів за темою дипломної роботи.

Завдання 3. Викладання авторської концепції рішення теми.

Завдання 1. Вибір теми кваліфікаційної роботи.

Вибір теми дипломної роботи – це самостійний та усвідомлений вибір студента. Тема та пов'язана з нею практична та теоретична робота не повинна містити плагіату та запозичень. Форма дипломної роботи пов'язана з направленістю навчально-творчої майстерні в якій навчається студент. Для навчально-творчої майстерні книги: Серія ілюстрацій або Комплексне оформлення книги на вибір студента; для навчальної майстерні авторського плакату: Серія плакатів; для навчально-творчої майстерні станкової графіки: Графічна серія або Поліптих.

Завдання 2. – Збір інформації та аналогів за темою дипломної роботи (аналітична складова).

Наступним етапом переддипломної практики є збір аналогів, їх аналізування та систематизація. Аналогові зображення допомагають не лише в розробці практичної частини роботи, а й служать основним наочним матеріалом для теоретичних розробок магістерської роботи. Потрібно відповідально віднестись до виконання даного завдання, систематизувати аналоги згідно з їх пріоритетністю та значимістю для майбутньої дипломної роботи.

Буде доречним поділення аналогів на групи, наприклад це можуть бути:

- тематичні аналоги, в яких представлені варіанти рішення подібної теми різними художниками (слід уникати плагіату);
- композиційні аналоги служать прикладами для принципів побудови майбутньої дипломної роботи (слід уникати плагіату);
- аналоги за технікою виконання дозволять визначитись з технічними прийомами та манерами художників, використати окремі здобутки майстрів у власній роботі.

Усі аналоги складають частину дипломної записки, створюючи обов'язковий блок зображувального матеріалу. У процесі збору аналогів доречним буде підписувати роботи, зазначаючи автора, та рік виконання.

Завдання 3. Розробка авторської концепції рішення теми.

Теоретичне обґрунтування творчого задуму - це стисле викладення авторської концепції у обсязі 3- 5 сторінок тексту, набраного гарнітурою Times New Roman, 14 кегль шрифту, міжстрочний інтервал 1,5. У авторській концепції потрібно сформулювати тему дипломної роботи, пояснити її вибір, визначити ідею та мету майбутньої роботи. Логічно та послідовно викласти засоби її практичної реалізації: обґрунтувати вибір формату, принципи композиційної побудови, тонового та колористичного рішення, визначити техніку виконання.

ТЕМА 2– Ескізне рішення дипломної роботи та пошук графічної мови (практична складова).

Завдання 1. Розробка ескізів композиційного рішення теми.

Завдання 2. Визначення оптимального графічного рішення дипломного твору.

Після аналізування аналогового візуального матеріалу за обраною темою потрібно представити практичну реалізацію ідейного задуму. Вона полягає у створенні варіантів ескізів, у графічному вираженні авторської концепції. У ескізах слід визначитись з кількістю робіт, їх розміром та форматом, із загальною композиційною побудовою дипломної роботи та відповідною графічною мовою. За час переддипломної практики слід випробувати на практиці техніку і матеріал, в яких передбачається виконання дипломної роботи. Зібрати підготовчий графічний матеріал: замальовки, зарисовки, скетчі.

Самостійна робота має бути спрямованою на збір необхідної інформації та завершення практичних завдань за зазначеною тематикою і містити такі складові:

- *робота з літературними джерелами в бібліотеці, мережі Інтернет;*
- *аналіз аналогів;*
- *виконання з натури малюнків, начерків за темою завдання;*
- *перегляд художніх і конкурсних виставок в академії, галереях міста, з метою знайомства з сучасним графічним мистецтвом;*

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Програмою передбачено *рубіжні етапи контролю* у формі поточних переглядів ескізів, процесу роботи та виконаних завдань. *Підсумковий контроль* засвоєння знань здійснюється у формі звіту та заліку.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

№ теми	Назва теми, завдання	Форма звітності	Макс. кількість рейтингових балів
T1	Розробка авторської концепції дипломної роботи (теоретична складова).	<i>Поточні перегляди</i>	0–50
T2	Ескізні рішення дипломної роботи та пошук графічної мови (практична складова).	<i>Поточні перегляди</i>	0–50

<i>Загальна кількість балів за семестр</i>	<i>Екзаменаційний перегляд</i>	0–100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності за шкалою ХДАДМ	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для екзамену
90–100	A	відмінно
82–89	B	добре
75–81	C	
64–74	D	задовільно

60–63	E	
35–59	EX	незадовільно з можливістю повторного складання
0–34	E	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

**Критерії оцінки знань та умінь студентів
з «Переддипломної практики»**

90–100 балів («відмінно» за національною шкалою, **A** — за шкалою ECTS) може отримати студент, який в повному обсязі опанував матеріал дисципліни, творчо підійшов до виконання завдань, логічно побудував і професійно виконав усі завдання, надав додаткові варіанти за відповідними темами, крім того, брав участь та переміг (посів **1–3 місце**) у міжнародних або усеукраїнських конкурсах та акціях, студентських олімпіадах чи наукових конференціях з мистецтва або дизайну.

82–89 балів («добре» за національною шкалою, **B** — за шкалою ECTS) отримує студент, який добре опанував матеріал дисципліни, вчасно та якісно справився з усіма поставленими завданнями, творчо підійшов до виконання цих завдань, але при цьому зробив декілька незначних помилок.

75–81 балів («добре» за національною шкалою, **C** — за шкалою ECTS) отримує студент, який в цілому добре опанував матеріал дисципліни, вчасно та якісно справився з більшістю поставлених завдань, достатньо творчо підійшов до виконання цих завдань, але при цьому виконана робота мала значні недоліки.

64–74 балів («задовільно» за національною шкалою, **D** — за шкалою ECTS) отримує студент, який не в повному обсязі опанував матеріал дисципліни, справився з переважною більшістю поставлених завдань або виконав усі завдання на недостатньо професійному рівні, при цьому виконана робота мала значні недоліки (неохайність виконання, відсутність творчого підходу тощо).

60–63 балів («задовільно» за національною шкалою, **E** — за шкалою ECTS) отримує студент, який в недостатньому обсязі опанував матеріал дисципліни, справився з основними з поставлених завдань, але при цьому виконана робота має багато значних недоліків (неохайність виконання, відсутність творчого підходу, невчасна подача виконаної роботи тощо).

35–59 балів («незадовільно» за національною шкалою, **FX** — за шкалою ECTS) отримує студент, який не впорався із головними задачами дисципліни, тобто не опанував

більшість тем, пропускав заняття без поважних причин, допустив значну кількість суттєвих помилок при виконанні завдань. Про відсутність належних знань свідчать незадовільні підсумки поточного перегляду. У цьому випадку для одержання оцінки потрібна значна додаткова робота по виконанню усіх завдань відповідно програми дисципліни і повторна перездача.

1–34 балів («незадовільно» за національною шкалою, **F** — за шкалою ECTS) отримує студент, який не виконав програму дисципліни і, відповідно, не впорався з поточними перевітками та не склав екзаменаційного перегляду. В цьому випадку передбачений обов'язковий повторний курс навчання.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Шевченко В. Я. Методичні рекомендації до виконання кваліфікаційних робіт студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» галузі знань 02 «Культура і мистецтво» / Володимир Якович Шевченко. – Х.: ХДАДМ, 2017.

3.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Безклубенко С. Д. Всезагальна теорія та історія мистецтва. Київ : [б.в.], 2003. 261 с
2. Векленко О., Северіна О. Каталог-альбом «4-й Блок7» / VII Міжнародна триєнале екологічного плакату / 26.04 – 3.05.2009. Харків. Україна
3. Векленко О. Альбом-каталог X Міжнародна триєнале плакату екологічного спрямування «4-й Блок». Харків. Україна. 20.04–20.05.2018
4. Жукова Н. А. Книжкова ілюстрація як візуальна інтрпретація тексту /Н. А. Жукова / Феномен культури постглобалізму : зб. мат. II Міжнар. наук.-практ.конф.: у 2 ч. / Маріуп. держ. ун-т ; гол. ред. Ю. С. Сабадаш – Маріуполь : МДУ, 2021. Ч. I. С. 70-76.
5. Касіян В. І. Мистецтво графіки / В. І. Касіян. – К.: Держвидав, 1960
6. Ківшар Т. Український книжковий рух як історичне явище (1917-1923 рр.): монографія, в. Логос, 1996. 344с.
7. Люзняк М. М. Українська науково-популярна книга початку ХХ ст. як соціокультурний феномен / М. М. Люзняк // Культура України. 2013. Вип. 40. С. 141-150.
8. Мак-Люен М. Галактика Гутенберга: становлення людини друкованої книги / М. Мак-Люен ; пер. з англ. А. А. Галушки, В. І. Постнікова. К. : Ніка-Центр, 2015. 388 с.
9. Маркова В. Книга в соціально-комунікативному просторі: минуле, сучасне, майбутнє : монографія / В. Маркова. Х. : ХДАК, 2010. 252 с

10. Мащенко І. Г. Енциклопедія електронних мас-медіа: слов.-глосарій термінів і виразів : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / І. Г. Мащенко ; Київ. міжнар. ун-т. — К. : [б. в.], 2007. — 417 с.
11. Миколаєнко Н. М. Дитячі освітні видання: історія та класифікація : навч. посіб. / Надія Миколаївна Миколаєнко. Житомир : Видавець О.О. Євенок, 2018. 84 с
12. Огієнко І. І. Історія українського друкарства / І. І. Огієнко. — К. : Либідь, 1994. — 448 с.
13. Рудер Э. Типографика : руководство по оформлению / Эмиль Рудер; [пер. с нем., послесловие и комент. М. Жукова], 1982. — 286 с.
14. Шевченко В. Я. Композиція плаката: Навч. посібн. / Володимир Якович Шевченко. — Х.: Колорит, 2007. — 133 с.
15. Фаворский В. А. Об искусстве, о книге, о гравюре : монографія, 1986. 240 с.
16. Енциклопедія сучасного плакатного мистецтва екологічного спрямування «4-й Блок». — Харків: Константа, 2006. — 180 с.: іл. / VI Міжнародна триєнале екологічного плакату

Електронні ресурси:

1. ст.42 «Академічна доброчесність» Закону України «Про освіту»
https://kodeksy.com.ua/pro_osvitu/statja-42.htm
2. Національне мистецтво й завдання мистецтва в Україні [Електронний ресурс] — Режим доступу до ресурсу:
https://www.vocnt.org.ua/statti/mystetstvo_shyrotski
3. Короткий історичний огляд розвитку графіки: історія розвитку книжкової ілюстрації. Файловий архів студентів. URL :
<https://studfile.net/preview/3963151/page:4/>
4. Мельник О. Я. Історичні передумови формування художньо-образної системи української книжкової графіки початку ХХ століття. *Парадигма пізнання: гуманітарні питання*. №5 (16). 2016. URL: <http://oaji.net/articles/2016/1739-1470214495.pdf>
5. Візуалізація або текст? Засоби сприйняття інформації [Електронний ресурс] — Режим доступу до ресурсу: <https://kibit.edu.ua/vizualizaciya-ilitekst/>
6. Як ілюстратору працювати із темою війни [Електронний ресурс] — Режим

доступу до ресурсу: <https://skvot.io/uk/amp/blog/illustration-wartheme>

4. Візуальний контент інтернет-ЗМІ: термінологічні засади дослідження [Електронний ресурс] — Режим доступу до ресурсу: https://www.libr.dp.ua/text/vkp_2012_6_7.pdf

5. Що таке моушн-дизайн: графіка, анімація, тренди [Електронний ресурс]Режим доступу до ресурсу: <https://vokigames.com/ua/shho-take-moushndyzajn-grafika-animacziya-trendy/>

8. Мистецтво під час війни [Електронний ресурс] Режим доступу до ресурсу: <https://matrix-info.com/mystetstvo-pid-chas-vijny/>

10. Енциклопедія Сучасної України: електронна версія. URL: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=13244

11. Ілюстрація як вид графіки. URL: https://studbooks.net/1027961/kulturologiya/illyustratsiya_grafiki

13. Книжкова ілюстрація як вид графічного мистецтва [Електронний ресурс]Режим доступу до ресурсу: https://www.researchgate.net/publication/354204588_Knizkova_ilustracia_ak_vid_graficnogo_mistectva

354204588_Knizkova_ilustracia_ak_vid_graficnogo_mistectva

14. Вплив розвитку графічних технік на мистецтво в Україні [Електроннийресурс] Режим доступу до ресурсу: <https://core.ac.uk/download/229566749.pdf>

15.Короткий курс лекцій з дисципліни «Естетика». Синтез мистецтв [Електронний ресурс] Режимдоступу: https://studme.com.ua/193904035002/etika_i_estetika/sintez_iskusstv.htm, вільний.— Загол. з екрану. — Мова укр.

16. Сапко М. О. Колаж в образотворчому мистецтві ХХ століття [Електронний ресурс] — Режим доступу: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/14296/Sapko_Kolazh_v_obrazotv_orchomu_mystetstvi.pdf?sequence=1&isAllowed=, у вільний.— Загол. з екрану. — Мова укр.

17. Бусько А. «Ілюстрування дитячих книг в Україні» [Електронний ресурс] — Режим доступу:<http://naukam.triada.in.ua/index.php/konferentsiji/39-dev-yata-vseukrajinska-praktichno-piznavalna-konferentsiya/128-ilyustruvannya-dityachikh-knig-v-ukrajini>, вільний.— Загол. з екрану. — Мова укр.

3. ДОДАТКИ

Додаток 1. Тезаурус дисципліни «Педагогічна практика»

Додаток 2. Приклади переддипломної практики:

1. Яременко О. Рекламний поліптих за мотивами книги К.С. Льюїса «Хроніки Нарнії. Кінь та його хлопчик». 2018

2. Правдюк С. Комплексне оформлення книги Мігеля де Сервантеса «Дон Кіхот». 2018

Тезаурус дисципліни «Переддипломна практика»

Українська мова	Англійська мова
1. Книга	Book
2. Плакат	Poster
3. Пленер	The open air
4. Авторська книга	Author's book
5. Композиція	Composition
6. Образотворчі засоби композиції	Artistic means of the composition
7. Художній образ	Artistic image
8. Візуальний образ	Visual image
9. Типографіка	Typography
10. Додрукарська підготовка оригінала	Under print preparation original
11. Макет	Layout, Model
12. Ілюстрація	Illustration
13. Сторінка з авторськими правами	Copyright page
14. Вихідні дані	Output data
15. Розмір, Формат	Size, Format
16. Адитивна кольорова модель (RGB)	Additive color model (RGB)

17. Субтративна кольорова модель (СМУК)	Subtrative color model (CMYK)
18. Лініатура (LPI)	Lines frequency, Lines per inch, LPI
19. Піксель	Pixel
20. Плашка	Spot
21. Зниження розділення	Down sampling
22. Крапки на дюйм (DPI)	Dots per inch, DPI
23. Пікселів на дюйм (PPI)	Pixels per inch, PPI
24. Аркуш	Sheet
25. Буклет	Booklet
26. Видання з зображенням	Graphic edition
27. Частина аркуша	Part of sheet
28. Ексклюзивна функція	Exclusive function
29. Місткість шрифту	Capacity of type
30. Фахова майстерність	Professional mastery

Приклад переддипломної практики на тему: Рекламний поліптих за мотивами книги К.С. Льюїса «Хроніки Нарнії. Кінь та його хлопчик»(О.Яременко 2019)

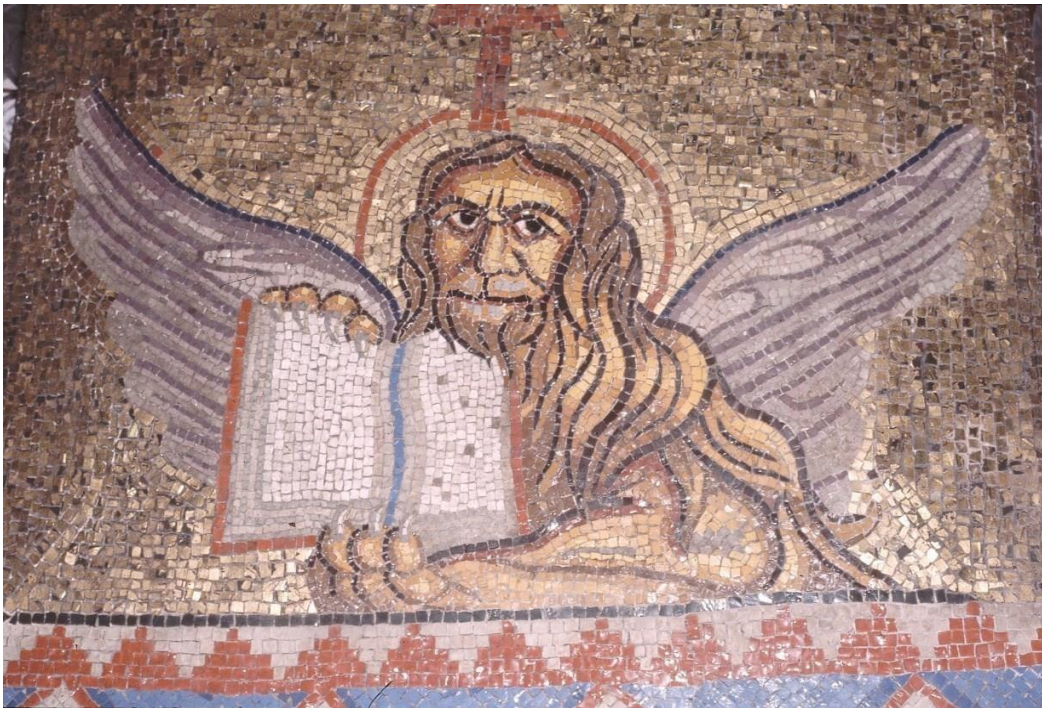
Рельєф із зображенням лева в Георгіївського соборі

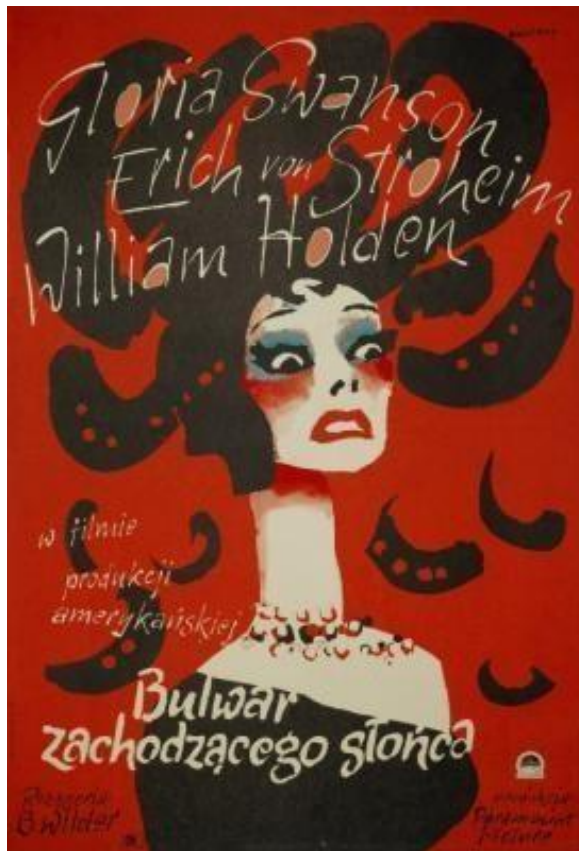
Альбрехт Дюрер Лев (1494)

Вітторе Карпаччо. Лев святого Марка. Палац Дожів. Фрагмент. Венеція. XVIст.

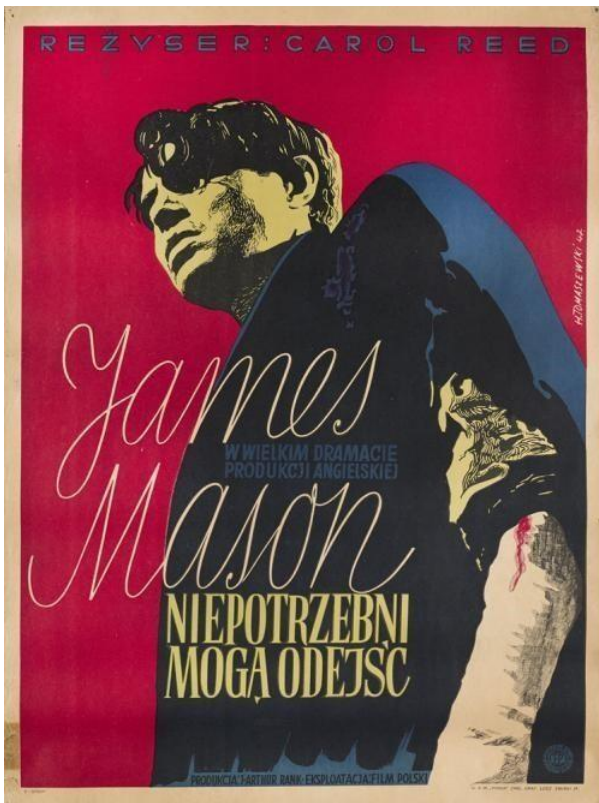
Лев – символ апостола Марка. Північний купол; Італія. Венеція. Собор Святого Марка; XI ст.; місцезнаходження: Італія. Венеція

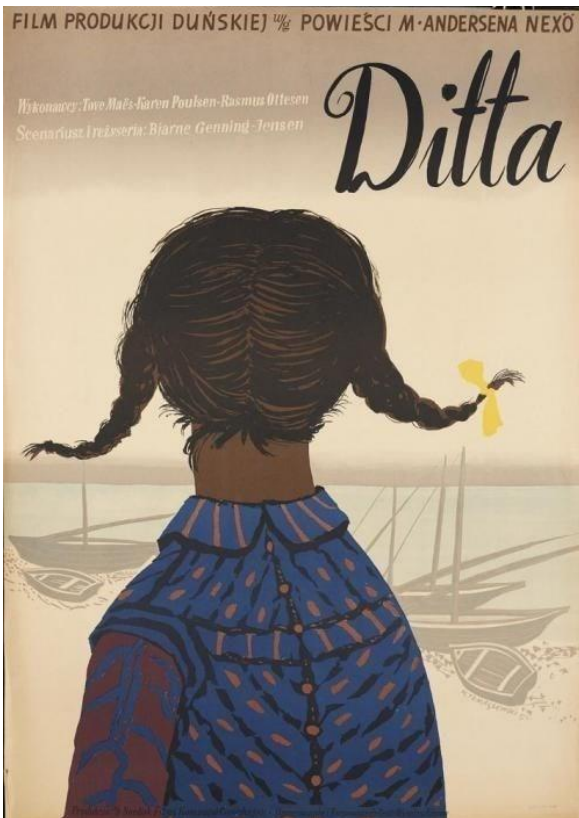
Вальдемар Свіжий, «Бульвар Сансет», 1957

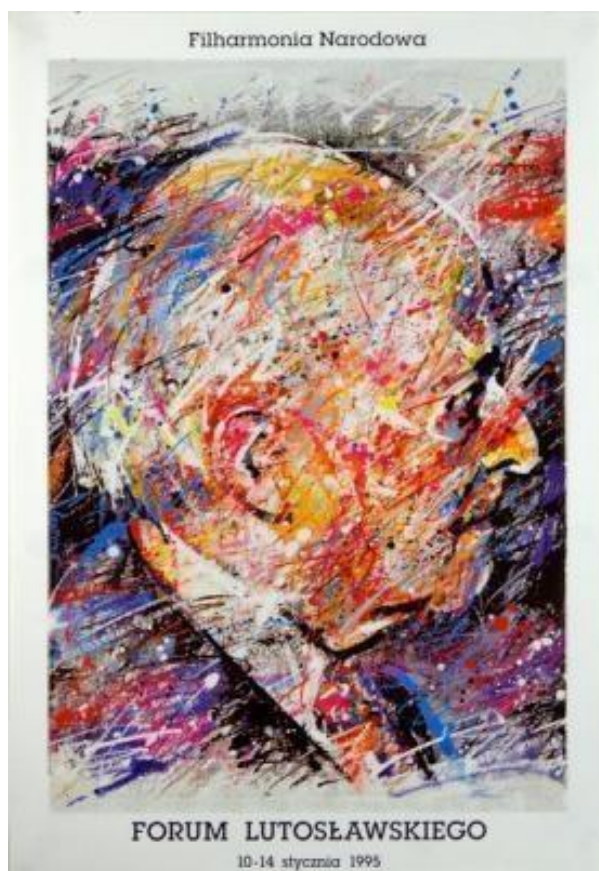
Вальдемар Свіжий, «Мазовше», 1961

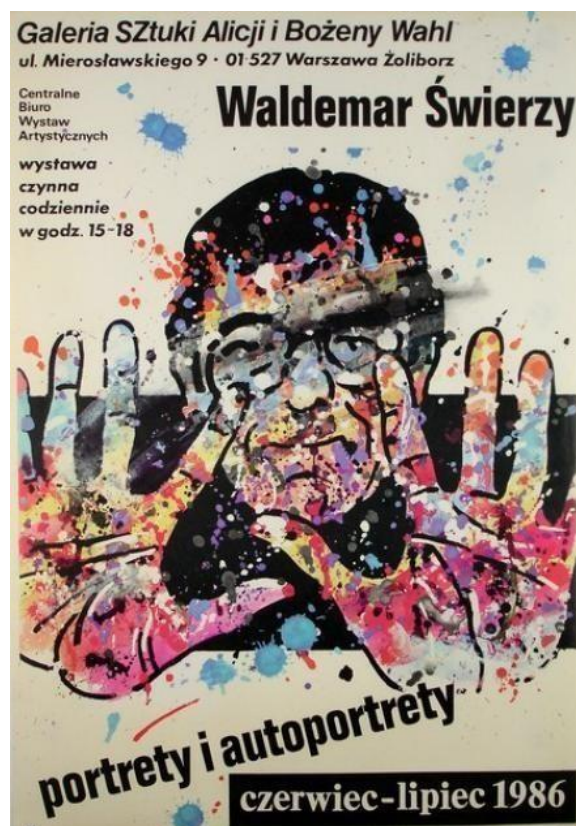
Генріх Томашевський «Foot-ball», 1948
 Генріх Томашевський «Вибув з гри», кіноплакат, 1947

Вальдемар Свіжий, «Місяць будівництва Варшави 1953».
 Генріх Томашевський «Дітте – дитя людське», кіноплакат, 1952

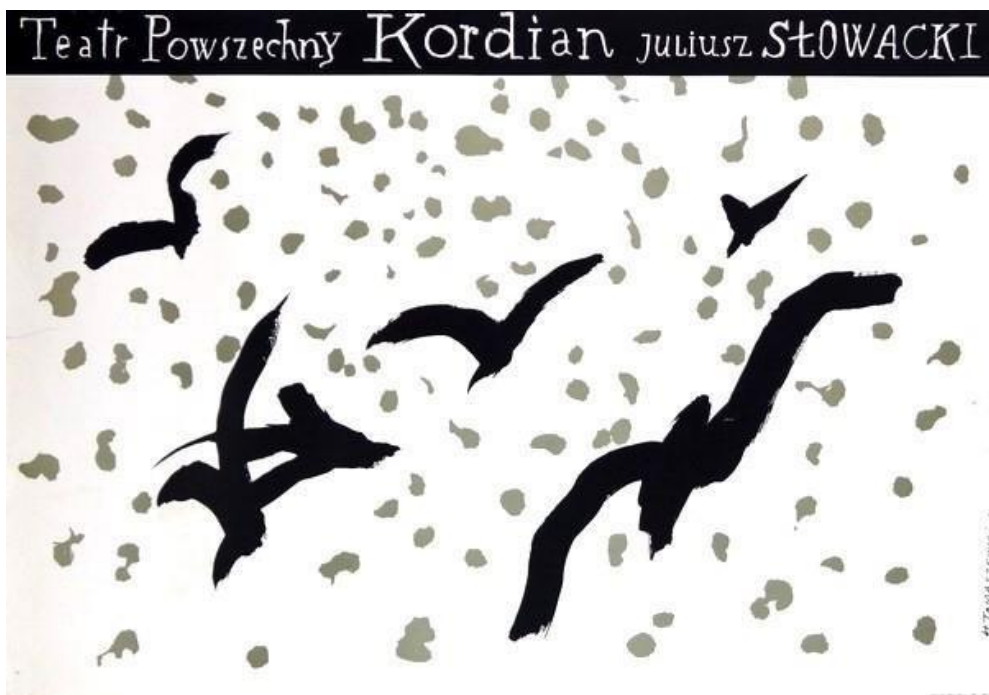
Вальдемар Свіжий, «Форум Лютославського 1995»

Вальдемар Свіжий, «Портрети і автопортрети» 1986

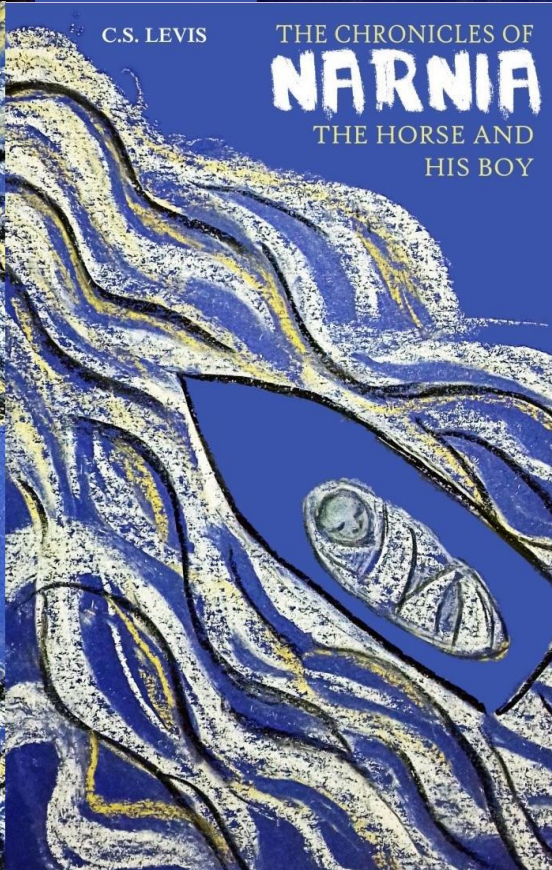
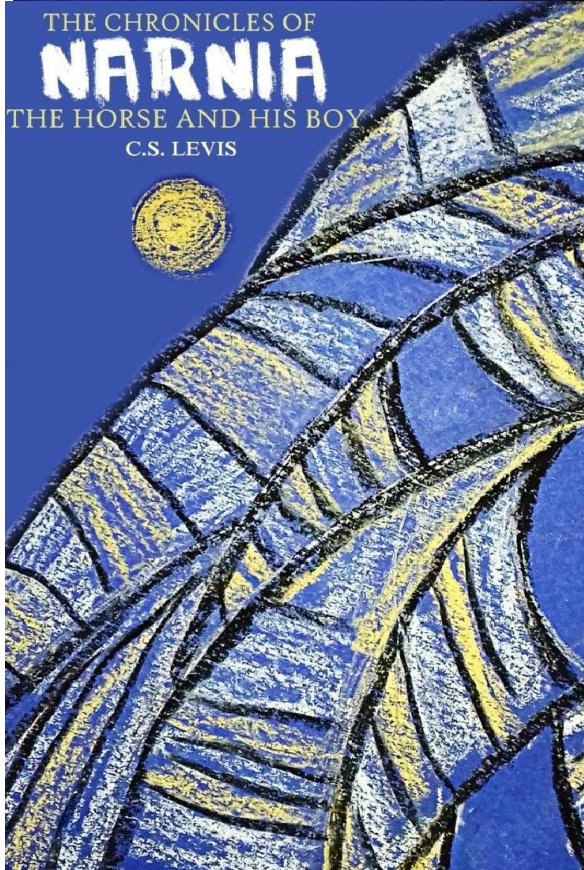
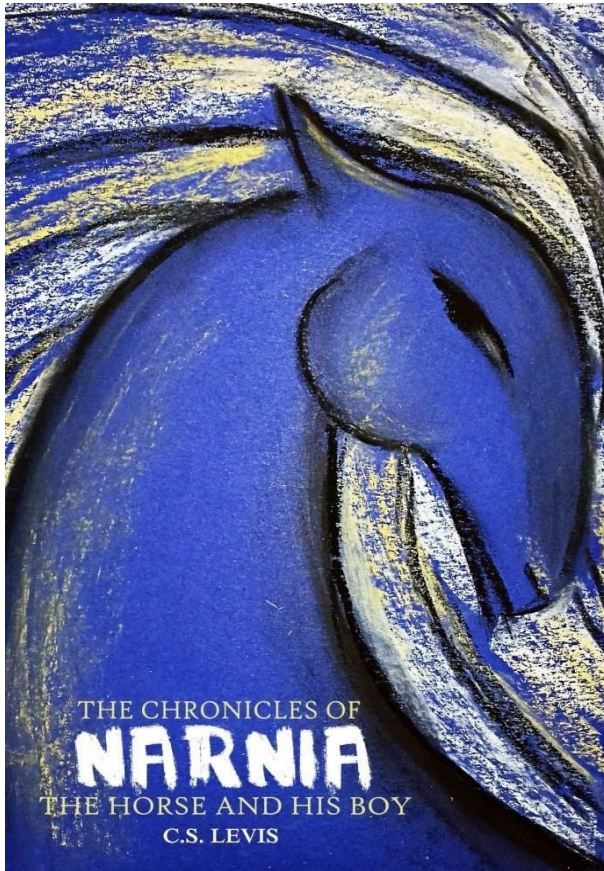

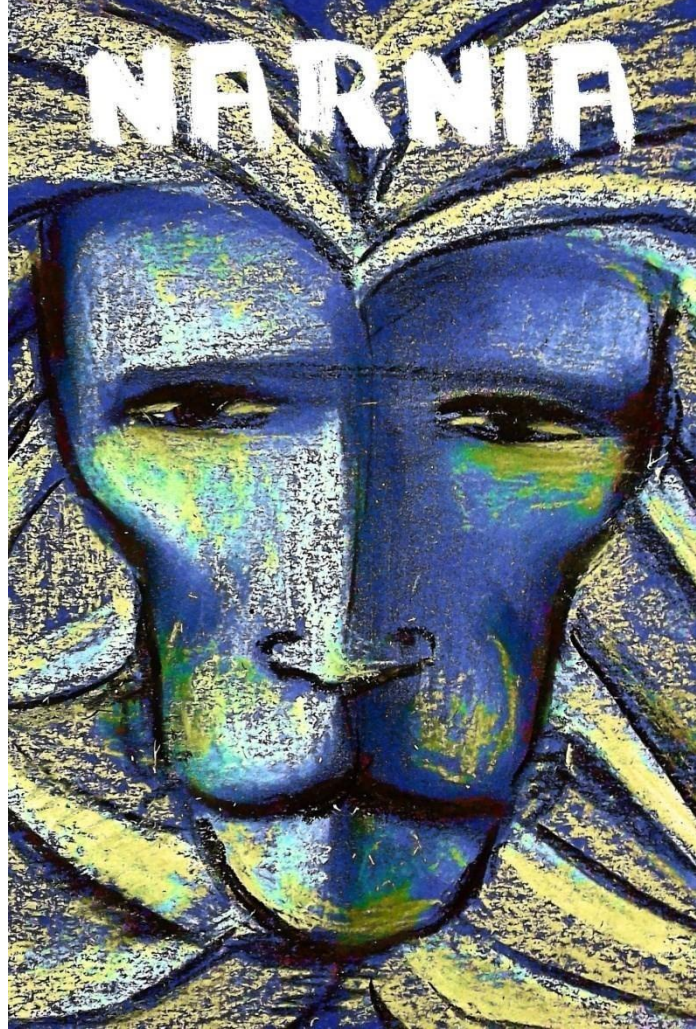
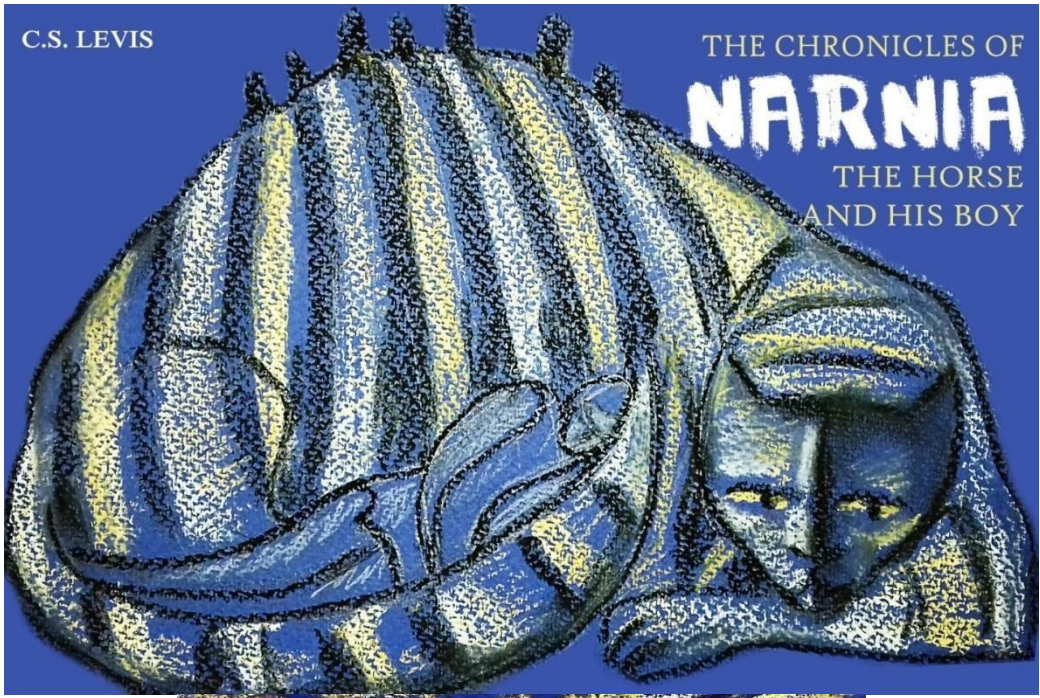
Тадеуш Гроновський ««Радіон» сам пере», 1926

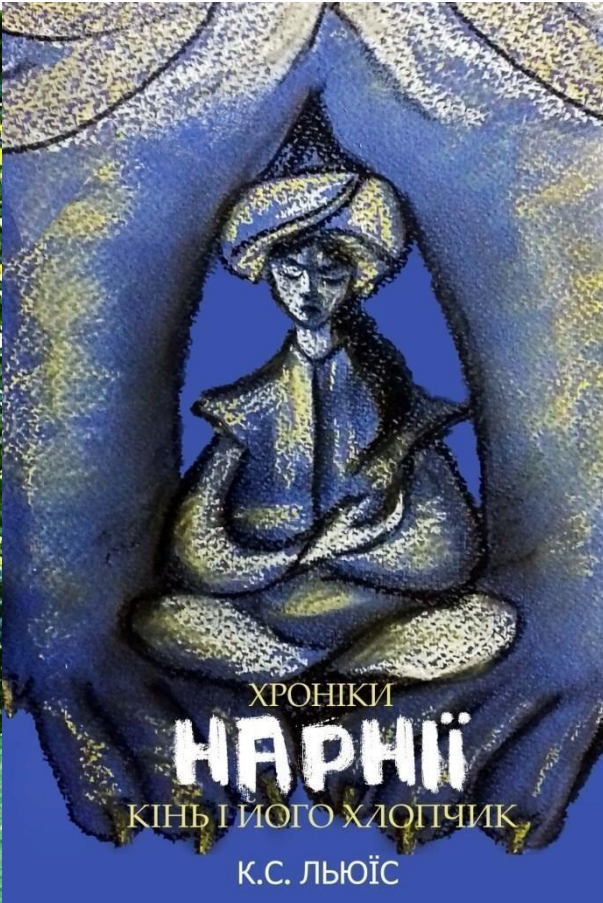

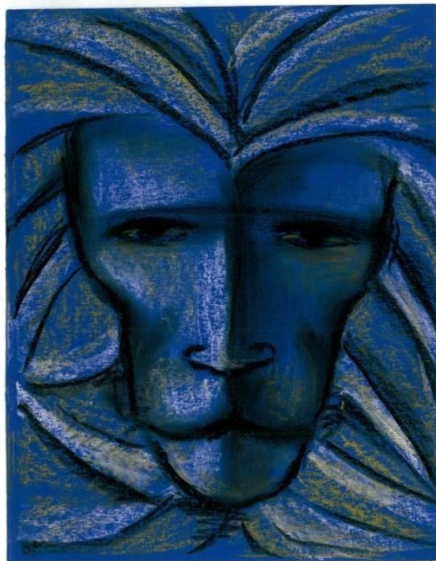
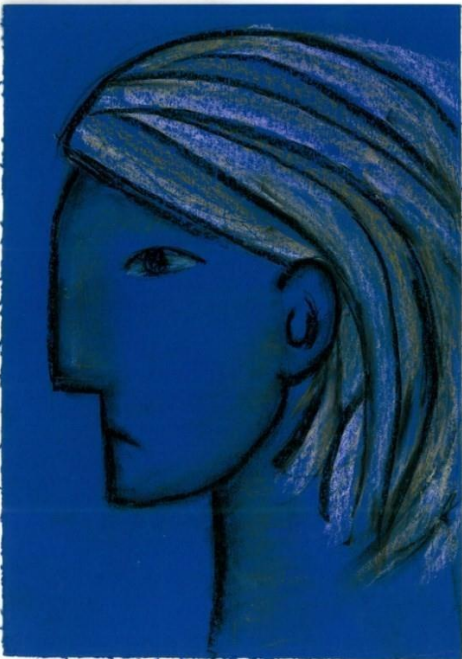
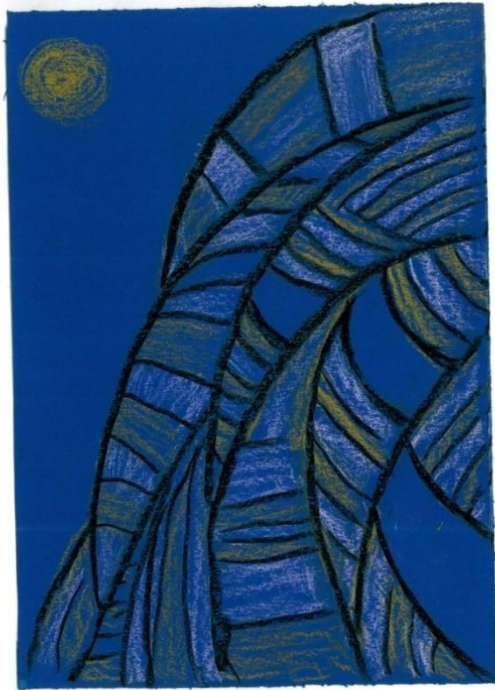
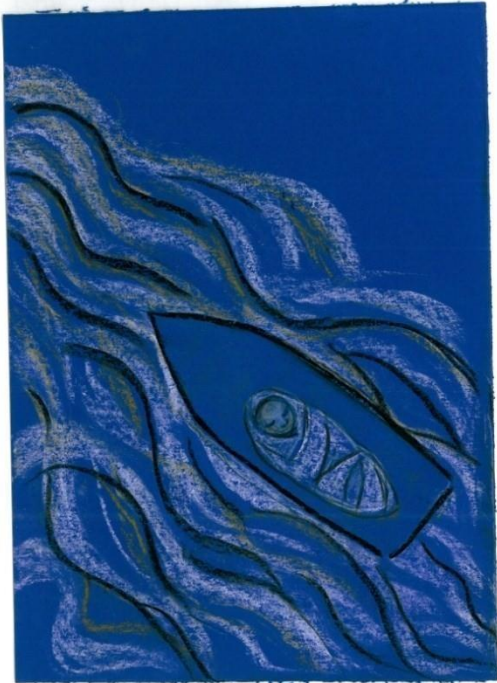
Генріх Томашевський «Кордіан», театральний плакат, 1980

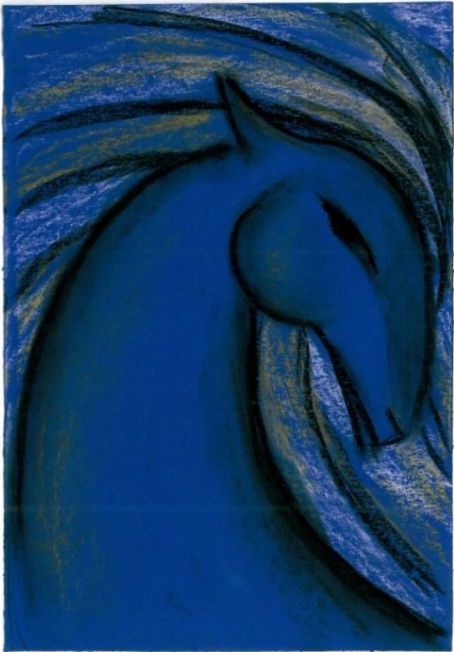
Ескізни пошуки

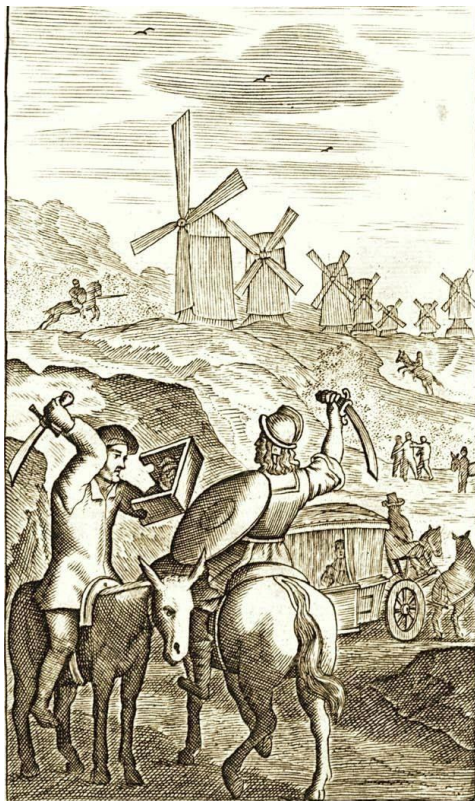
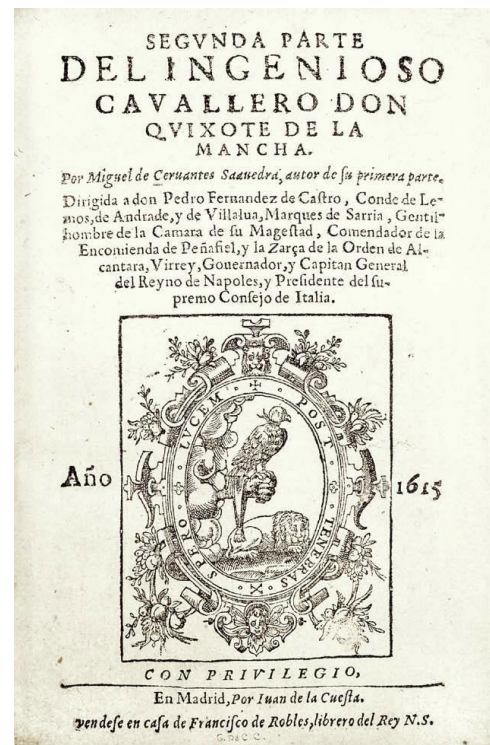
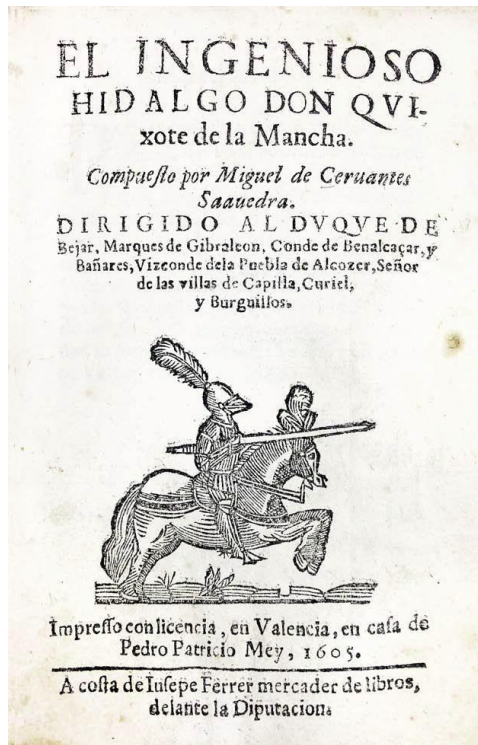

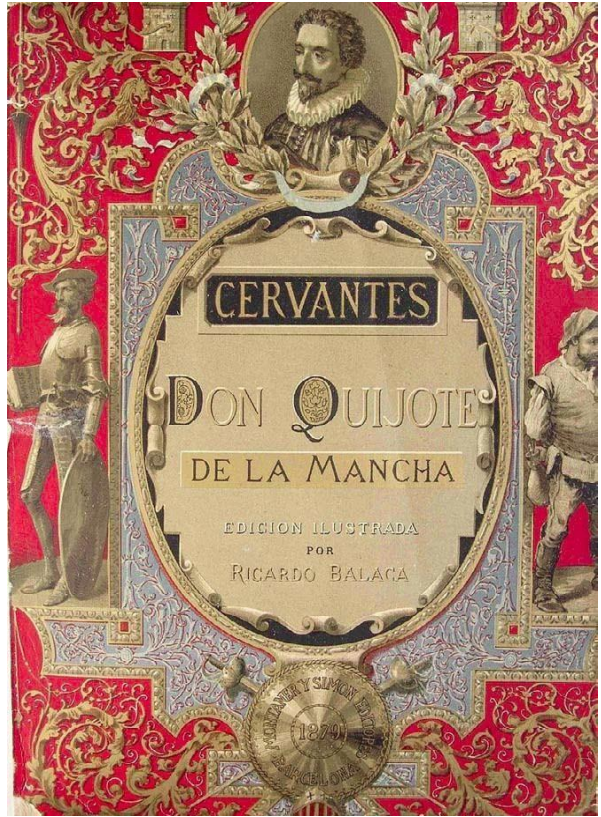

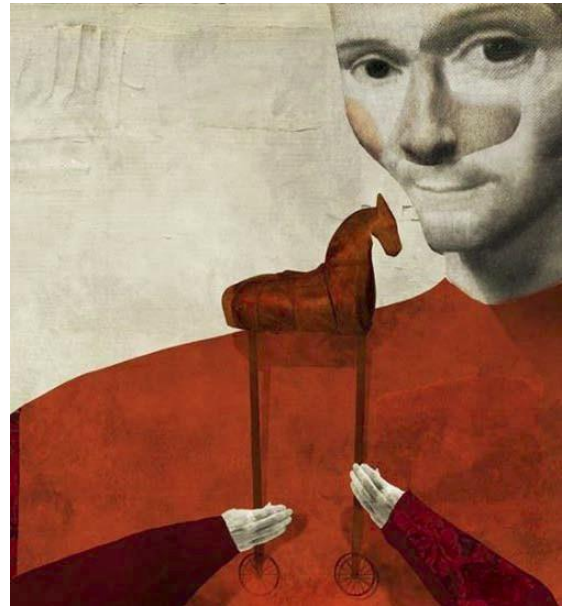
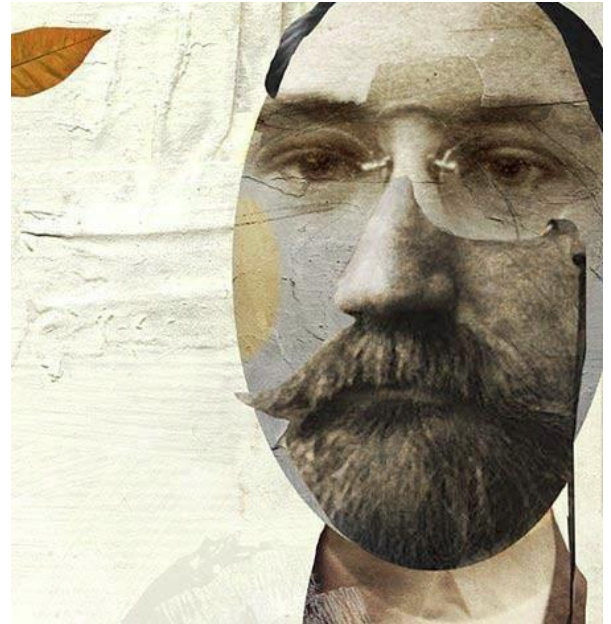
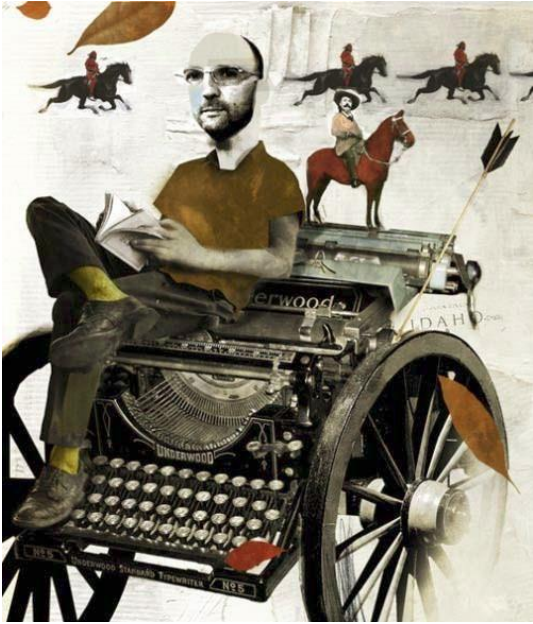

Приклад переддипломної практики на тему: Комплексне оформлення книги Мігеля де Сервантеса «Дон Кіхот» (Правдюк С.)

Ескізні пошуки

